СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 182. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 7. серпня, 1926. VOL. XXXIV. No. 182. Jersey City, N. J., Saturday, August 7. 1926. THREE CENTS

КАТОЛИКИ ХОЧУТЬ ІНТЕРВЕНЦІЇ АМЕРИКИ В МЕКСИКУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 5. серпня. — Виконавчий комітет католицької організації Де Найтс оф Коламбас віднісся до президента Кулидж з прозьбою о інтервенцію американського уряду в Мексику. Комітет каже, що мексиканський уряд вязнить американських горожан, мущин і жінок. Далі заява називає мексиканський уряд большевицьким.

Заява сеї організації не викликала офіціяльної заяви уряду. Лишень півурядово урядники департаменту стейту заявили, що Злучені Держави до мексиканських справ не мішаються, бо се нутрішні справи другої держави. Деякі урядники висказують велике здивовання, що католики в своїй загорілости бажають інтервенції чужого уряду в независимий край.

КРОВАВІ СУТИЧКИ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 5. серпня. — Боротьба межи мексиканськими епископами проти мексиканського уряду за виконуванне мексиканської конституції ведеться далі. Обі сторони стоять далі на своїм дотеперішнім становищи.

В сутичках межи військом і поліцією, з одного боку, а католиками, з другого, мало в ріжних місцях прийти до проливу крови. В сих бійках мало згинути разом 9 осіб.

ЗАЯВА МЕКСИКАНСЬКОГО КОНЗУЛЯ.

НЮ ЙОРК, 5. серпня. — Генеральний мексиканський конзулят каже в своїй публичній заяві, що публична заява мексиканського духовенства проти оружних виступів проти мексиканського уряду свідчить, що мексиканське духовенство знає, що в такій боротьбі воно програло би.

З ТКАЛЬНЯНОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 5. серпня. — Тут уконституувався нині новий комітет, що має повести заходи для покінчення страйку текстильних робітників Пасейку й околиці. Комітет складається з 4 осіб, а на його чолі стоїть Лок. Межи иншим сей комітет має старатися зорганізувати текстильних робітників при Американській Федерації Праці.

КРАВЕЦЬКІ ПІДПРИЄМЦІ ХОЧУТЬ ЗАВДАТИ СЕРТЕЛЬНИЙ УДАР ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК, 5. серпня. — В Готели Пенсилвенії відбулися збори фабрикантів жіночої одежі в справі теперішнього страйку. Збори постановили переносити фабрики до других міст, щоби в сей спосіб уникати клопотів з робітничими юніями, які в їх промислі в сьому місті є надзвичайно сильні.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЗИСКИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЬ.

ВАШИНГТОН, 5. серпня. — Американський уряд обчисляє на основі одержаних від зелізниць звітів, що американські зелізниці заробили за перший піврік сього року на чисто пів міліярда долярів.

ІНДІЙСЬКИЙ ЛЕОПАРД ХОДИТЬ ЛІСОМ В АМЕРИЦІ.

МИДЕЛТАВН, Ню Джерзі, 5. серпня. — При виладовуванню диких звірят, призначених для Твин Брук Зоолоджикел Парк, втік з клітки індійський леопард, якого привезено просто з індійських пралісів. Коли відкрито його зникнення, сейчас розіслано на всі сторони телефонічні, телеграфічні й радіові остереження перед небезпечною котюгою. На пошукування за ним вислано відділ стейтового війська, яке тепер перешукує всі довколичні ліси. Населенне околиці живе в страху й не показується з хати на двір.

ТРОХ ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО В ПРОГИБИЦІЙНИЙ БИТВІ.

ГОМСТЕД, Флорида, 5. серпня. — Прогибиційні агенти федерального уряду звели тут на дорозі Кейп Сейбел Ровд завзяту бійку з громадкою бутлеґерів. В битві згинуло трох бутлеґерів, з котрих один був колись констаблем, а другий сином полісмена.

АРЕШТОВАННЕ МОЖЕ БУТИ ДЛЯ НЬОГО ЩАСТЄМ.

НЮ ЙОРК, 5. серпня. — Двох поліційних детективів арештували на вулиці сліпого 27-літнього Менета Кенілера, як він співав і збирав за се гроші. Детективи поставили його на суд за жебраннє й збиранне збіговиска, бо довкола нього стояла велика товпа народа. При ревізії в нього найдено дрібними грішми 30 долярів, які, як казали детективи, він зібрав за несповна годину.

Арештований виправдувався, що він перейшов вздовж і впоперек цілі Злучені Держави, співаючи на вулицях, а нігде його за се не арештовано. Судля сказав йому, що сього робити не вільно без дозволу, але пустив його на свободу. Як він виходив зі суду, до нього приступив один театральний менаджер з заявив йому, що він готов поробити заходи, щоби його пустити на сцену. Сліпий згодився на пропозицію.

ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО.

Заходом Рільничої Досвідної Стації стейту Висканзина вийшла недавно праця відомого українського іміґранта, Неприцького-Грановського під наголовком: STUDIES ON LEAF-HOPPER INJURY TO APPLE LEAVES, by A. A. Granovsky.

Як видно із заголовка, праця трактує про огородничу спеціяльність, а саме про ушкодженне листя яблоні комашнею, званою по англійськи „ліфгапер".

АМЕРИКАНЦІ ЯК ХРИСТИЯНЕ.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 4. серпня. — На конференції Йонґ Мен Крісчен Ассосіейшен виринули ріжниці поглядів що до розуміння правдивого християнського духа.

Німецький делегат заявив: „американські християне є з Богом, але вертають до землі, щоби виконувати громадянську працю, а європейські християне остають дуже часто тільки при Бозі".

ПІВТОРА ГОДИНИ ПІД ВОДОЮ.

НЮ ЙОРК, 5. липня. — Гіндус Раман Бей, який недавно продукувався тут у ріжних театрах з небувалою штукою перебуванню під водою в труні через цілу годину, кинув визов американським чародіям, щоби вони потрафили щось подібного. Визов приняв найбільший американський чародій Гарі Гудіні. Нині сполудня в Готели Шелтон відбулася проба Гудіні, в якій він казав замкнути себе щільно в труні, спустити скриню в воду та сісти 6 людям на скриню. Він мав при собі годинник з світячими показчиками та був получений телефоном зі своїм менажером. Знатоки ствердили, що він ніяк не міг дістати до скрині воздуха із зовні, значить, що мусів жити лишень воздухом у скрині. Сього воздуху звичайно людині вистарчає на 4 мінути. Гудіні перебув під водою півтора години, побиваючи Бея на пів години. Він каже, що для сього подвигу не треба ніякої чарівної сили, а треба просто знати як се зробити.

ПОРОЗУМІЛИСЯ.

ЛОНДОН, 5. серпня. Три великі компанії, що мають в своїх руках цілу торговлю мясом в Америці, Англії і Полудневій Америці, а саме; Армур, Свифт і Веситей поборювали себе взаїмно на полудньово-американськім ринку і потерпіли в тім файті $50,000,000 страти.

Тепер годяться і шукають виходу.

З СІЛЬСЬКИХ ТРАГЕДІЙ.

У Покропивній (Тернопільщина) 22-літний Михайло Шкільний пробив смертельно у суперечці багнетом Івана Кривку, сина заможного господаря, який утратив уже пять синів.

У Чорткові засудили одного сільського парубка Прушановського, з Вигнанки Горішньої, на смерть через повішення за злочинне вбивство свого односельчанина Накапінського, з помсти, що він оженився з його любкою. Йому помагав у цьому його приятель Чухровський, також залюблений у Накапінській, але він був... глухонімий. — У Підрясній (пов. Городок Ягайлонський) три молоді парубки Дмитро та Йосиф Пристайки і Іван Шах убили в суперечці свого товариша Приму. — У поїзді зі Львова до Станиславова дня 20-го м. м. дістав наладку шалу 44-літній селянин Іван Сороток з Фільварків, (бучацького пов.). Поїзд задержали на Персенківці і недужого відослали до шпиталя.

ЕКОНОМІЧНЕ ЛОКАРНО.

ПАРИЖ, 5. серпня. — Франція заключила з Німеччиною дуже корисний для обох сторін торговельний договір на протяг 6 місяців. Договір той має бути відновлюваний півріччю. Підготовання до нього тревали через 20 місяців. Кажуть, що тим договором обі краї зближуються ще більше до себе, чим політичним договором в Локарно. Він буде означати цілком певно нову еру в французько-німецьких зносинах.

ВІДКРИЛИ НАЙШВИДШОГО ЛЕТУНА.

Студіюючи лет птиць на протязі віків, чоловік вкінци сам навчився штуки літання. Винайшовши літаки, чоловік далеко перестиг в скорости літання своїх живих моделів.

Та от недавно д-р Карло Г. Т. Тавнзенд, амириканський ентомольоґіст, відкрив в Бразилії птаха, що летить 14 миль на мінуту. Птах цей називається цефенемія і потрафить перелетіти 815 миль на годину.

Учений каже, що колиб люди могли уліпшити скорість літаків до того степеня, що дорівналиб скорости сего птаха, то тоді моглиб перелетіти довкола кулю земську в протягу 17 годин. Колиб літак вилетів з Ню Йорку і летів рівнобіжно до рівника довкола землі, то довжина лінії колової виносилаб 13,855 миль. Колиб він мiг летіти так скоро, як цефенемія, то на протязі одного найдовшого літного дня облетівби довкола землі.

ГАД ПОКУСАВ ДІВЧИНУ.

Минувшого четверга таракавець (rattle snake), оден з найбільше їдовитих гадів, покусав маленьку дівчину, Маргарету Печчині, котро пішла збирати борівки недалеко млинів в Джессоп, Па.

На крик дівчини надбігло двох детективів, котрі віборонили дівчину і забрали її сейчас до лікаря д-ра Р. В. Лайонса, який дав дитині першу поміч. Кажуть, що маленька Маргарета виздорове.

Родичі повинні уважати на дітий і не пускати самих в небезпечні лісові гущі, бо таких случаїв може бути більше.

СКІЛЬКО Є ТЕЛЕФОНІВ НА СВІТІ.

Статистичне бюро, яке покінчило недавно обрахунок телефонів в світі, подає, що на цілій кулі земській находиться 26,038,508 телефонів.

З того на самі Злучені Держави припадає 16,072,758, отже більше ніж три пяті всіх телефонів на світі.

В цілій Европі є заледви 6,895,365 телефонів, се є половина того, що мають Злучені Держави, де один телефон припадає на кождих 7 людий.

Один нюйорський стейт посідає стільки телефонів, що ціла німецька держава. Якраз 1925 р. минуло 50 літ від впровадження телефону до загального вживання.

ГЕОГРАФІЧНІ ВІДКРИТТЯ В МАЙБУТНОСТИ.

Коли вже північний бігун можна буде вважати фактом вповні докончаним, то на землі остає не багато вже місць, до яких зовсім не дістався ще чоловік. Сюди належать деякі полоси середущої Африки і Нової Гвінеї, центральної Америки й північного побережа Сибірі. Так географія сталася би наукою „закінченою" і замкненою. Але не зовсім. Бо досі не знаємо зовсім суші, яка є на дні океанів. А що знаємо, що моря і суші на протязі міліонів літ зміняють своє місце, то части нашої планети, які тепер лежать на дні моря, мають також само право, щоби їх вважати поверхнею землі, як і ті простори, які нині є сушею. Розслідження того морського дна вимагає великих трудностей і високо розвиненої техніки. Донедавна морську глибину 30 метрів уважали границею, поза яку не можна було дістатися. Тепер ця границя досягає вже 120 метрів. Слід сподіватися дальших поступів. Отже отвирається поле для відкриття затопленого острова Атлянтиди, котрого найвисші вершки є кількасот метрів під поверхнею моря, у віддалі 1000 км. на північний захід від Канарійських островів. Дальше цікавить дослідників, що є на просторі 7 тисяч км. між побережами Перу й австралійськими островами на дні Тихого океану. Ось завдання майбутньої географії.

ЗВІРСЬКИЙ ЗЛОЧИН В БОСТОНІ.

Минувшого тижня найдено за містом в Бостоні три пачки, в котрих було тіло дівчини, покраяне на дрібні кусні.

Знайшов їх раненько оден робітник, котрий спішив до праці, і побачивши закровавлені пачки, не розвиваючи їх, дав негайно знати до найблизшої поліційної стації. Поліція сейчас візвала міського коронера і других лікарів і в автах поспішило кілька відділів поліції, лікарів і детективів на місце злочину.

Коли розкрили пачки, представився присутним страшний вид, перед яким жахнулися найстарші поліційні ветерани. Тіло дівчини було цілком обезображене, лиш лице було неушкоджене, на котрім завмер вираз рідкої краси.

Кожда частина тіла була осібно і покраяна на дрібні куснi.

Після еґзамінації д-р О'Лірі заявив, що злочин був доконаний в наслідок неправної операції і то рукою вправного хірурга. Хотяй руки і ноги були відрізані з правностю експерта, то проча часть тіла була немилосерно покалічена.

На разі не знайдено ніякого сліду, котрийби запровадив до відкриття справника цього дикого злочину. Хотяй на пачках найдено кровавi, слабі відбитки пальців, то детективи сумніваються, чи убийник має кримінальний рекорд, щоб можна його відкрити при помочі відбиток пальців.

ФРАНЦІЯ НА ДОРОЗІ ДО ФІНАНСОВОГО ВИЗДОРОВЛЕННЯ

ПАРИЖ, 5. серпня. — Палата послів ухвалила величезною більшістю, а саме 420 голосами проти 140, другу частину фінансових реформ премієра Поанкаре.

На слідуючий тиждень зійдуться обі палати в Верзалю, щоби ухвалити додаток до конституції, а тим самим загарантувати шеровцям нових бондів повну сплату.

Критика, яку піднoшено в палаті послів, відносилася тільки до того, що це все буде ще невистарчаючим для зрівноваження буджету. Поанкаре відповів, що його програма становить тільки конечне мінімум. Річчю кождочасного правительства буде подбати про те, щоби буджет держави був кождого року зрівноважений.

НІМЦІ БОЙКОТУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ АВТОМОБІЛІ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Продуценти автомобілів в Німеччині видали апель до суспільности, щоби вона не забивала своєї власної індустрії, не спричинювала дальшого безробіття та не купувала американських автомобілів, якими засипують Німеччину.

День в день надходять транспорти автомобілів з Америки, головно продукції Форда і підпоюють в корени автомобілеву індустрію Німеччини.

Апель каже, що коли Німці не будуть купувати автомобілів свого виробу, то це відбиється погано на пляні Доса, бо з краю буде виходити валюта за границі.

НАДІЮТЬСЯ ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Один з промисловців, який не хотів виявити свого імени, заасекурувався на $50,000 на случай, колиб в слідуючім році мали знести в Америці прогибіцію та дозволити на продаж вина і горівки.

В той спосіб асекурують себе бутлеґери перед втратами.

ЩЕ ОДНА СПРОБА ПЕРЕПЛИСТИ АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ.

КЕР ҐРІЗ-НЕЗ, Франція, 5. серпня. — Мисс Гертруда Едерле з Ню Йорку пуститься завтра о 7. год. рано в дорогу, щоби переплисти англійський канал.

Вона пробувала переплисти канал ще минувшого року, але на віддали 6½ миль від Доверу мусіла перервати пливаннє, бо не ставало сил.

МИСС БЕРРЕТ ДІСТАЄ ГРАТУЛЯЦІЇ І ГРОШЕВІ ОФЕРТИ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Мисс Беррет, яка через мраку мусіла перервати пливанне малощо не перед французьким берегом, дістала зі всіх сторін гратуляції та оферти грошевої помочі. З Ню Йорку заофірувала її одна невідома пані поміч в квоті $500.

ЗАБИВ МАТІР, А ПОТІМ СЕБЕ САМОГО.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Не могучи дістати морфіни, щоби усмирити страшні болі своєї хорої матери, Густав Зерфі, забив її вистрілом револьвера, щоби не глядіти на її муку.

Другим вистрілом забив Зерфі себе самого.

Лікарі, які лічили хору, заявили, що не могли дістати достаточної скількости морфіни задля обмежень, які ухвалив англійський парлямент.

ВІДЕНЬ ВІДГРОЖУЄТЬСЯ.

ВІДЕНЬ, 5. серпня. — Столиця давної габсбурської імперії поволи приходить до себе і стає знова притягаючим центром для світа.

Міжнародний Конґрес Інтернаціонального Правничого Товариства стягнув до Відня 300 делеґатів зі всіх сторін світа, між якими находяться визначні мужі науки і дипльомати.

СТРІЧА МЕЛЛОНА З МУССОЛІНІМ.

РИМ, 5. серпня. — Секретар скарбу Меллон, який студіює тепер економічні відносини в Европі, прибув до Риму та відбув конференцію з Муссоліним. Італійський диктатор заявив, що італійський нарід прийняв дуже прихильно розвязку квестії італійських довгів зглядом Америки.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО АМЕРИКУ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — Витаючи американських туристів, бувший премієр Лойд Джордж заявив, що Америка знайде ще дорогу до Европи та приступить в своїм часі і до Ліґи Націй. Одна Америка може тепер спасти світ від страхіть нової війни.

ЕСПАНІЯ НАВЯЗУЄ ЗНОВА ЗНОСИНИ З ЛІҐОЮ.

ЖЕНЕВА, 5. серпня. — Еспанія не витягає на ділі тих остаточних консеквенцій, які вона проголосила, коли заявила свій виступ з Ліґи.

Амбасадор Палячіос віднісся до Мольти, предсідателя комісії для реорганізації Ради Ліґи з предложенням, щоби щераз обговорити остаточно квестію поширення місць в Раді Ліґи.

ТАКИ АМЕРИКА ПОБІДИЛА.

ЖЕНЕВА, 5. серпня. — На військовім комітеті приготовачої розоружної конференції побідило таки становище американських делеґатів, що до дефініції, як треба розуміти зоруженне для цілей дефензивних а як для офензивних.

Американський проєкт повалили були французькі делеґати.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАШІ „ПРОТЕСТАНТИ"

Як подає Америка, на піврічне засідання ґоловної управи Провидіння, що відбулося сими днями в Филаделфії, вислано дня 28. липня з Шикаґа телеґраму з признанням для редактора Америки „за визначну оборону Високо Преосвященного Епископа К. Богачевського проти поганих калюмній Свободи".

Під сим признанням поміщені підписи: о. Дженджери, о. Кузьмака, о. Ф. Тарнавського, о. Николая Сіменовича, др. Мирослава Сіменовича, Романа Смука, д-ра Стефана Гриневецького й адвоката Б. Пелеховича.

Як від себе додає похвалений епископський редактор, є се підписи діячів, членів орґанізації, інтеліґенції, одинокої на цілу Америку.

Подаємо ті імена на вічну память нашому народови. Для кращого схарактеризовання сих визначних діячів і зорґанізованих інтеліґентів, подаємо лист, який до нашої редакції надіслано в той самий час, коли до Филаделфії вислано згадану телеґраму:

ПРОШУ ОГОЛОСИТИ В СВОБОДІ.

„ВІДОЗВА Всч. о. Володимира Копитчака до всіх милосердних Українців. Від двох років уже стратив я цілком взір. Не виджу світа Божого. Жию з жебраного хліба. В краю маю родину, котра мені дасть до смерти утриманнє. Ту не маю нікого, бо і мій епископ вирікся мене. Прошу всіх о поміч на дорогу до краю. Мушу нажебрати для себе і для проводара мого на шіфкарту і на дорогу. Чиє серце рушать сі мої слова, нехай шле жертву на адресу Свободи: P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J., для о. Володимира Копитчака".

P. S. Таку відозву до уміщення в Америці післав я уже тиждень тому до Філяделфії і не бачу еї в Америці ані жадної відповіди не дістаю. Видко цензор не позволяє. Сподіюся, що „Свобода" буде так людяна, що зробить встид Америці. Прецінь то не моя справа, але нашого всіх собрата, який 20 літ в Америці трудився для церкви і нині з жебраного хліба жие. Не місце ту згадувати статтю „Епископ без серця".

Здоровлю там всіх

о. Йосиф Дженджера.

В сій самій сумній справі о. Володимира Копитчака наша редакція дістала вже була давнійше богато листів від українських священиків. Автори сих листів представляли недолю священика, який по довгій праці в Америці зовсім ослїп, стратив становище й живе з жебраного хліба. Нині він бачить одинокий ратунок у милосердю простого народа; може наші милосердні люди зложаться йому на поворот до старого краю. На сі заклики редакція мусіла відповісти, що будучи орґаном запомогової орґанізації, вона мусить обстоювати за тим, що власне на случай таких нещасть всякий іміґрант повинен асекуруватися. Піддержувати людий, які не вважали своїм обовязком приступити до своеї запомогової орґанізації, тоді, як їм случилося нещасте, значилоби стільки, що підривати власну орґанізацію. Редакція призначала, що чоловіка треба ратувати в нещастю, але вона від засади відступити не могла, бо подавати подібні оголошення в ґазеті значилоби вчити людий опиратися не на свою зорґанізовану силу, а на дезорґанізацію.

Редакція відкинула се оголошенне ще й тому, що свого часу гурток українських католицьких священиків, розуміючи потребу асекурації для свого стану на случай такий, як отсей о. Копитчака, поробив був заходи заснувати священиче товариство власної допомоги, але власне ново прибувший епископ, боячися всякої орґанізації власного священьства, орґанізацію духовеньства заборонив. На наш погляд. епископ своєю забороною орґанізації священичої взаїмнодопомоги зробив грубу провину супроти власних священиків, а рівночасно взяв на себе обовязок зробити для священиків, що впали жертвою нещастя, те, що мало робити те товариство, яке він розвязав. Тому ми й порадили священикам, які хотіли вживати орґану Союза для збирання таких допомог, вдатися до епископа.

З тої причини ми й не булиби подавали сього письма, яке нам прислав тепер о. Йосиф Дженджера. Містимо се письмо тому, бо стрічаємо імя сього о. Дженджери на телеґрамі до Филаделфії з признаннями для геройської оборони особи епископа проти „калюмній Свободи". Коли епископський редактор пише, що се визначні діячі, що се зорґанізовані українські інтеліґенти, то український народ має право знати, що се за діячі й що се за інтеліґенти. О. Дженджера, визначний український діяч та визначний український інтеліґент, рівночасно пише до Феладелфії телеґраму, в якій Свободу називає калюмніяторкою, а Америку оборонцем нападеного епископа, а рівночасно до Свободи пише листа, в якім пятнує епископа та Америку за нелюдяність супроти священьства, за цензурованнє річий, які повинні бути поміщені, та за поступки, яких треба стидатися.

Подаючи нашим читачам сі факти, ми лишаємо їх до їх власного осуду. Коли шикаґовські інтеліґенти носа друть понад народ, ми спитаємо народа, чи наші люди, яких інтеліґенти простими називають, здібні на того рода поступованне? Чи треба аж у школи піти, щоби такого поступовання навчитися?

МОЖНА УДАВАТИ БОГАТОГО, ЗНАТНОГО, ВЕСЕЛОГО, — АЛЕ НЕ МОЖНА УДАВАТИ РОЗУМНОГО.

ПОЛЬСЬКИЙ УЧЕНИЙ ГОВОРИТЬ СЛОВО ПРАВДИ ПОЛЯКАМ І ПОЛЬСЬКИМ БРАТАМ

З нагоди 50-літнього істнования Наукового Товариства імени Шевченка у Львові вийшов недавно накладом сього Товариства Ювилейний Збірник, цікавий тим, що в ньому беруть участь в перший раз попри українських учених також чужі вчені, а межи ними, на диво сказати, аж два польські вчені, професор Бодуен де Куртене та професор Александер Брікнер.

Для всякого українського громадянина великий інтерес представляє стаття проф Бодуена де Куртене, бо ся стаття говорить про відрубність України під зглядом язиковим, національним і державним.

Чому саме проф. Бодуен де Куртене взявся розглядати се питаннє, про се говорить він самий ось що:

„Згодившися взяти участь у ювилейнім видавництві Наукового Товариства імени Шевченка, я взяв собі за тему до оброблення узасаднити будучність і самостійність українства під ріжними зглядами, а передовсім під зглядом язиковим. Над сим питанням а богато розважував і роздумував. Я порушував її в своїх викладах петербурзьких. Я оголосив про се питаннє кілька наукових праць та статей. Здається мені, що я мігби і тепер виступити з причинком, виразно науковим, який гідний фіґурувати в так поважнім видавництві".

На жаль, каже професор Бодуен де Куртене, його праця не може бути так глибоко обдумана, якби сього від нього треба сподіватися, бо його велику бібліотеку, яку він зібрав за свою довгу наукову діяльність, в час війни знищили Москалі, немовби зі славянської вдячности за заслуги, які він поклав коло розвою російської науки, працюючи як професор на російських університетах. Значить, у сьому зглядї, долею своєю, проф. Бодуен де Куртене якраз підійшов до долі Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, котрого книгарню й бібліотеку теж розграбили московські визволителі „подяремної Руси".

Що се таке нація — і як вона твориться.

Після такого вступу автор переходить до зясовання основ національного почуття в Українців. Суттю національного почуття, на думку сього вченого, є почуттє самого народа. Значить, тих людий, чи ті племена, які разом себе вважають осібним народом, чимось відрубним від своїх сусідів, треба признати осібним народом.

Основою однак для вироблення сього почуття являється цілий ряд відрубностий сих людий. Сюди належуть: язик, вірування, пісні, звичаї й обичаї і таке инше. Народні маси, що мають однаковий язик, вірування, пісні, звичаї й обичаї, з часом мусять виробити в собі національне почуванне, тобто почути в собі єдність межи собою та відрубність від других. Сим сі народні маси стають нацією.

Чи український язик частина московського або польського?

Зі сього видно, яке велике значінне для витворення національної свідомости має язик народа. Коли народ прийде до переконання, що його мова відрубна від його сусідів, тим він зробив уже перший крок до своєї національної самостійности.

І власне через те ті, яким ся самостійність не на руку, не дають йому сього кроку зробити. Вороги народу стараються заперечувати відрубність мови народа. Якби ворогам якого народа вдалося переконати народ та вперти в нього переконанне, що його мова не є самостійною мовою, то тим самим їм удалобися покласти конець розвоєви сього народа як національній одиниці.

Тепер уже ясно чому се вороги самостійности українського народа так виступили проти думки, що український язик се осібний, відрубний, самостійний язик. З одного боку Поляки голосили, що „рускі" чи „русіньскі" язик се лишень відміна польщини, а з другого боку Москалі голосили, що українського самостійного язика нема, а є лишень „малорусское наречіе" русского языка. Під одною й під другою „наукою" вкривалися політичні інтереси Польщі, з одного, чи Московщини, з другого боку. В дійсности всім тим польським і московським ученим не ходило о вирішенне ніякого наукового питання. Їм ходило о задержаннє панування Польщі чи Росії над Україною. Авторами польської науки про „русіньскі" чи „рускі" язик, як частину польського були польські шовіністи, подібно, як за „малорусским наречіем" заступалися ті, що хотіли втопити Україну в мори Росії.

На скільки важне національне імя.

В міру сього, як народ виробляє в собі національну свідомість, себто свідомість власної відрубности від других народів, він починає кликати себе на всім своїм просторі одним іменем. В ріжних сусідів він далі називається ріжно, але в нього самого на місце ріжних імен виступає одно національне імя.

В Українців власне се імя принялося тому, бо назви „Русь" та „руський" попри Українців уживали ще й Москалі, і то власне на те, щоби сим іменем обняти й „Малоросів", а тим самим їх збаламутити та відвести від думки про національну відрубність України від Московщини. Українці запротестували проти сього московського баламуцтва власне в сей спосіб, що закинули баламутну назву „Русь" та стали всі називатися іменем України й Українців. Коли нині говориться про Русь, то сим іменем обнимається не лишень Українців, але й Москалів та Білорусинів, тобто всі ті народи, які краще називати Східними Славянами.

Проти всіх зусиль польських і московських шовіністів, які накручують науку, щоби доказати несамостійність українського язика, треба ствердити, що самостійність української мови являється в науці доказаним фактом. Хоча ся мова має богато спільного з польською та московською мовою, але такі подібности має кожда самостійна мова. Український язик так поважно відріжняється від польської та московської мови, що всякий, науково безсторонний чоловік, мусить її признати самостійною мовою.

Одна українська літературна мова.

Від української народної мови почався творити літературний язик. Наслідком того, що українська територія була розділена кордонами, українська мова літературна творилася по обох боках кордону по части независимо від себе. Якийсь час немовби повставали дві літературні мови: Одна на західній Україні, друга на східній. Одна в Київі і Харкові, друга у Львові. Вони навіть деякий час називалися осібними іменами: західні Українці називали свою мову „руською", хоча сеї назви не могли вживати східні Українці, де її вживали Москалі. Через те в міру того, як серед Українців затирався штучний насильний австрійсько-російський кордон, Українці стали називати свою мову спільною назвою.

Шкода, що в сьому власне місци автор не кинув дещо світла на заходи польського уряду воскресити ту закинену Українцями назву „Русь" і „руський". Коли сі нові польські заходи поставити попри давнійші заходи заперечити самостійність українського язика, то стане ясно, що ціль і тут і там та сама. Там Поляки хотіли проковтнути всю Україну, і тому заперечували, що український язик самостійний язик, та що Українці самостійна нація, Тут вони хочуть зїсти тих вісім міліонів Українців, яких вони загорнули під свою владу, і тому для них воскресають назви „Русь" і „руський", щоби в сей спосіб виробити в них думку, що вони щось відмінного від свого народа поза польським кордоном, що вони „Русини", а тамті „Українці". Доперва, зясувавши собі ціль і суть сих польських забаганок, можна зрозуміти, чому се польські братя й єзуїтські слуги так увихаються серед Українців з вихвалками імени „Русь" і „руський".

Чому народ домагається державної самостійности.

Розяснивши широко ріжниці межи язиком українським а другими славянськими мовами та підчеркнувши мимоходом досконалість української правописи, професор Бодуен де Куртене переходить до політики української нації.

Тут автор іде відразу в розріз з головною струєю польської нації, яка як відомо вважає домаганнє самостійности для Поляків найприроднійшою в світі річчю, але рівночасно представляє подібні стремління серед Українців як злочин проти Бога й природи. Професор Бодуен де Куртене відразу кидає визов такому думанню. Він пригадує Полякам, що всякий народ, який прийшов до свідомости своеї національної відрубности, природною дорогою мусить прийти до виставлення домагання утворення для нього самостійної держави. Для вченого автора се є так природне явище, що аж дивно йому, як можуть найтися люди, які претендують на вченість, а відмовляють другим того, чого вимагають для себе.

„Колись у будучности", — каже автор, — „може з часом запанує якась одна загальна межинародня мова, і тоді признаннє язиків національних стратить свою різкість і буде розумітися само собою. Нині кождий народ домагається таких самих прав, якими тішуться другі народи. Зачислюваннє приміром Українців до „менче вартісних" народів мусить ображати глибоко національну гідність національно свідомих Українців".

Польща пливе проти води.

Тут автор переходить до практичного питання: Яке має бути відношеннє національно неодноцільної держави до націй живучих в її межах? Такою державою є нині Польща.

Автор каже:

„Для мене ідеалом держави є Швайцарія, яка признає безогляду рівноправність всіх заселюючих її народів". Такою державою могла бути небіжка Австрія. Такою моглаби стати й Польща. „Однак держави, які повстали з відломів Австрії, Прус і Росії, а передовсім Чехословаччина й Польща, не можуть погодитися з думкою рівноправности всіх заселюючих їх націй та призйають господарями лише одну: „пануючу" націю: в Чехословаччині Чехів, в Польщі Поляків. Є се політика короткозора, блудна й погубна".

Політика всякої держави повинна зміряти не до ломання природного ходу розвою, але до опанування сього розвою та погодження з тим розвоем. Котра держава йде проти природної струї розвою народних мас, та держава мусить упасти. Через те впала Німеччина, Австрія, Туреччина, Росія. Через те впала історична Польща. Коли відбудована Польща не поведе інакшої політики, але буде вести політику польських королів, то й сю нову польську державу жде неминуче така сама доля, яка стрінула стару Польщу. Себто, вічні внутрішні неспокої, зовнішні війни, та остаточний розвал.

Польські собаки обпали вченого.

Хоча професор Бодуен де Куртене, далі запускається ще в широкі міркування про те, чи можливе для Українців бути в двох державах, та все таки отсе в горі пересказане, треба вважати головним словом правди на адресу польських політиків. Є се страшний осуд ученого професора. В сьому осуді чути немовби осторогу судді до стоячого перед ним злочинця: „Уважай, бо йдучи далі по тій дорозі, дійдеш рішучо до шибениці!"

Осуд сей тим страшнійший для польських політиків, що до своїх вислідів автор доходить, розбираючи одно питаннє за другим з глибоким, дійсно науковим спокоєм. Ні одного імени не згадує він. Не горячиться ні разу. Ні одного речення не сказано піднесеним голосом.

Сей глибокий науковий спокій власне найбільше вразив його противників. Вони не можуть розглядати спокійно аргументів, бо вони чують у своїм серці, що таке розглядanне мусілоби їх довести до таких вислідів, які поробив проф. Будуен де Куртене. Чуючи в своїм серци слушність поглядів свого противника, вони роблять так, як роблять усі ті, які чують, що не мають слушности. Замісць розглядати арґументи противника спокійно, вони нападають горячково на особу противника. Відомо, нечесніть їх поступовання пече їх сумління, і власне, щоби його закричати, вони мусять дурити се сумління, що їх противник се нечесна людина.

Колиж тепер проф. Бодуен де Куртене виступив з критикою польської імперіялістичної політики, то замісць того, щоби розглядати критично його погляди, на нього з польської преси поллялися потоки помий. На вченім не лишено сухої нитки. Не було подлого закиду, якого не вжитоб проти нього. Вшехполяки закидали йому змову з Русинами, католицькі й єзуїтські шмати кричали, що він не вірує в Бога, належить до вільнодумців, та змовився зі схизматиками на знищенне католицької церкви. Брукові шмати, що роблять капітал зі своеї фальшивої побожности, підсували читачам, що він викидок суспільности, який повинен бути знищений без суду й пощади. Пішла нагінка за викиненнем його з посади й наукових товариств.

В сей спосіб відповіла зганґренована польська суспільність на спокійний голос ученого про польські суспільні й політичні недуги. Сим своїм виступом якраз ся суспільність дала доказ, що вона котиться поспішним кроком до неминучого розкладу й упадку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ФРАНКО — ЧИ „РУТЕНСЬКИЙ" ЕПИСКОП?

Справа відсвяткованя 10-літних роковин смерти найбільшого сина Галицької України створила епохальний перелом в політично-національному розвоеви українського народу не лише в краю, але й тут, за океаном, на вільній земли Вашинґтона.

Як сам виступ Івана Франка, Його життя та творчість переломили стару заскорузлість народніх діячів, а самому народови отворили очи на правду та спрямували його на дорогу культурних націй, так само сьогодня справа пошани Його памяти й кольосальних його заслуг для народа є дальшим етапом ще вищого розвою й завершенням побіди культури над темнотою.

Франко за свого життя посвятив себе всецілo для боротьби для народа. Він змусив усіх своїх та чужих ворогів склонити перед ним свої голови! Значиться, правдою поборов Він брехню й підлість!

Сьогодня наш нарід має доказати, чи він був вартий усіх трудів і терпінь Франка; чи наука, яку Франко плекав і розвивав для народа, ввійшла в його серце, чи ні!

Український нарід має доказати, чи вміє він любити правду — й побороти нею брехню й лож кирилників.

Що більше: ще свою культурність і національну достойність має нарід показати в цій епохальній для себе хвилі!

Солідарністю у відсвяткованю памяти Франка український народ скаже:

1) Чи для него більше варт народній борець і ґеній, чи „рутенський" владика, який не має ніяких заслуг для народа, і який противний святкуванню памяти Франка.

2) Чи дороззша йому національна гордість, чи римське „чолобитіє"?

А в цьому, очевидно, покажеться, **чи український нарід здібний до якого небудь творчого життя й поступу, чи лиш до невільництва й покори!**

В першому випадкові нарід може мати претенсії називатися живим народом, спосібним до будови, а тим самим до своєї самостійности; в другому однак, хай не плаче на кривди, бо **вірну собаку на ланцушку водять і в зуби копають!**

Лиш сильні й горді мають право жити; раби, самозрозуміле, пропасти мусять!

П. Ковальчик, Лінден, Н. Дж.

СМІХ І ПРАВДА, АБО ЯК МОЛИЛИСЯ ЗА УПОКОЙ РЕДАКТОРІВ „СВОБОДИ".

Іду я собі якось то улицею тай переходжу попри церкву. І чую, що співають і то на дуже жалібну нуту. Думаю собі: треба піти послухати.

Входжу до церкви і бачу священика в чорних ризах і в колпаку коло престола, а дяка в крилосі. Священик відмовляв потихо мабуть якісь молитви. Нараз чую могутній його голос:

„Єще молимся, щоб Господь Бог покарав всіх еретиків. Во первих скарай Боже еретика Мишуґу і піверетика Ревюка і всіх тих, що читають Свободу, або працюють біля неї. Подай їм Господи всякого нещастя, щоби стали покірними, прийшли, поклонилися і поцілували в руці і нозі нашого найпочеснійшого, найдостойнійшого і найсвятійшого „рутенського" владику з Галіції. Щоби Господь покарав тих еретиків за їх слова, якими голосять погибель Польщі і всім ворогам українського народа, бож ми присягали бути вірними підданими найяснійшої Річи Посполитої Польської. Молимося Тобі, Великий Боже, а Ти вислухай нас і поможи нам".

Дяк витягнувся як струна і затягнув на цілу церкву: „Ой, подай Господи, подай". Та в тій хвили впали йому окуляри і він взявся їх шукати, а священик вже докінчив: „Подай Господи, подай і покори тих ворогів і супостатів". Дяк знайшов окуляри і потягнув далі: „Аще бо глаголющи і благающи о поданіе кріпости для покорившогося раба Божого Назарука. Подай йому Господи сили, щоб горлав як Сара і Ревека, бо він покаяхуся аки разбойник і полобзаша руці архиерея".

Дяк не знав як дотягнути, а

священик продовжав:

„Єще помолимся за найяснійшу і найпочтеннійшу Річ Посполиту Польську і її богохранимого президента".

Дяк: „Господи помилуй".

Дальших літаній я не підхопив, а тільки визнався в панахиді, коли співали Со духи праведні за упокой Мишугів, Ревюків, що творять єресь і нарід до служби Україні навертають. Їм же відспівали грімко: Вічная память.

Я вийшов з церкви і думав, що редактори з „Свободи" вже повмирали, бо вмерти — річ природна. Нині чоловік жиє, а завтра гниє. Здибаю товариша тай питаю: Чи чули ви що про смерть редакторів від „Свободи", бо по них і по У. Н. Союзови вже відправили панахиду, а маєток по Союзі вже єпископови передали. А мій товариш відповідає: „Чи ви здуріли, даруйте за слово, чи що з вами? Таж редактори жиють, а „Свобода" так стоїть за народом, що аж серцю любо, коли її чоловік тепер читає.

„Та я не є проти „Свободи" відповідаю, а мій товариш далі: „Та ви хиба не знаєте як нарід наш цікавиться тепер „Свободою".і Скільки то людий тепер питає за аплікаціями до У. Н. Союза, бо перше не одного дурили, що „Свобода" не за народом. А тепер сліпий бачить, хто за народом, а хто проти нього. Виходить шило на верх і тепер ми добре уважаймо і приглядаймося всім нашим інтеліґентам, священикам і иншим провідникам, куди вони потягають. Всіх їх тепер притиснемо до муру: сюди, або туди. З народом, або проти народа.

Так ми собі стояли і говорили, а коло нас назбиралася спора громадка людей. Як почули про що мова, заспівали всі разом грімке „Многая Літа" редакторам „Свободи" і У. Н. Союзови, як правдивій народній організації, що веде нарід до просвіти і свободи. А мені сказали: А ти, Ленчуку, охочий до письма. Сідай же і пиши в редакцію „Свободи" про те, що думає український робітник про їх роботу. Хай наше просте і невчене, але щире слово буде їм заплатою за їх труди.

Павло Ленчук,
з Нортгемптон, Па.

СКРІПЛЮЙМО СЕБЕ

Минає вже трийцять третій рік, як ґрупа українських іміґрантів в Америці основувала **Український Народний Союз.**

Та невелика ґрупа українських патріотів, людей, що не жили лише сьогодняшнім днем, а дивилися наперед в будучину, напевно не гадали, в яку великанську національну організацію розвинеться започаткований ними Союз. Починали вони свою працю з центами в касі, але на протязі трийцяти двох років ті центи виросли в півтора мілона долярів. Ще яких десять років тому загальний маєток Союза виносив меньше чотирох соток тисяч долярів. Отже за останніх десять років матеріяльно Союз виріс в три рази.

Американське урядове повідомлення стверджує, що члени Союза забезпечені маєтком Союза на 106 процентів.

За трийцять два роки свого істнування Народний Союз виплатив величезні суми, як посмертну запомогу, запомогу на випадок каліцтва то що. Величезні кошти він поклав на національну справу, а помимо того твердо стоїть фінансово та нестримно зростає фінансово й орґанізаційно.

Ті, що заснували Народний Союз, гадали в першу чергу допомогати українським людям, що жили в одній околиці одного стейту. Але з дальшою працею членів Союза він так розрісся, що захопив майже всі широкі терени Америки. Це свідчить про те, як корисний є Союз для українських людей.

Живуть наші люде на чужині. Часто лишень найтяжчою працею можуть вони здобути собі засоби лише на біжучий день, майже нічого не відкладаючи на „чорний день". А таких „чорних днів", особливо в життю іміґранта, буває багато, й вони приходять звичайно несподівано, як грім серед ясного неба.

Життя в Америці йде шаленим темпом. Кожна щоденна праця, навіть звичайне ходження по вулицях великих міст, чи промислових районів повне ріжних небезпек. Може всяка пригода та біда трапитися.

Ми звикли до того, що війна то страшна річ, бо вона потребує багато жертв. Хто перейшов війну, той немов би повернувся з якогось страшного пекла. На того, хто спасся з війни, люде дивляться як на щасливця, що вирвався з небезпеки. Так дивляться на війну люде, бо вони не звикли до неї, бо вона для них явище рідке й несподіване. Тимчасом зовсім инакше люде дивляться на ріжні небезпеки життя, що грозять їм на кожному кроці, які грозять при праці, на вулиці, навіть дома, підчас сну, як наприклад затроєння ґазом.

Люде звикли до тих щоденних небезпечних пригод, що калічать їх, або заповідають їм наглу смерть. От хочби взяти для прикладу нещасливі випадки з автомобілями. Статистика Злучених Держав показала, що за один лише останній рік в Америці убито й покалічено автомобілями більше ніж стратила вбитих і поранених американська армія за увесь час перебування її у великій війні.

Над цим треба призадуматися та застановитися кожній людині. Це лише від одних автомобілів! А коли підрахувати инші нещасливі випадки як при працях ріжного роду, при несподіваних більших та менших катастрофах, що приводять масово людей до загибелі, або ті щоденні поодинокі випадки, що трапляються, то для кожного стане ясним і зрозумілим, що життя то страшна завзята війна. Життя то війна, котра кожної хвилини підстерігає свої жертви. Гинуть люде цілковито несподівано і в несподіваний спосіб.

Той вийшов на вулицю, аби йти до праці; налетіло авто на нього й забило, або скалічило. Той поїхав десь чи на авті, чи на собвеї, чи на босі, чи на стріт-карі, чи на потязі, сталася якась пригода і він скалічений, або забитий. Той зайшов десь зїсти трохи, або зїв дома й затруївся. Той ліг відпочити, а ґез почав наповнювати хату, бо або кіт відкрив кран, або десь лопнула пайпка, або ґез перестав горіти, і сонний вже більше не прокинувся до життя. Той став на працю, а там щось обірвалося на нього, або він сам звалився, чи десь опарило, чи машиною скалічило або й забило і т. д.

Отже коли лише тільки подумати про щоденне людське життя, то для кожного стане зрозумілим, що воно таїть в собі більше небезпеки для кожної людини ніж найбільше жорстока війна. Йдучи на війну, люде готуються до смерти, готуються до скалічення то що. Але в щоденному життю мало хто про це думає. Мало хто думає, щоби забезпечити себе на кожен нещасливий випадок.

Про вояків турбується держава. Їм призначають і видають ріжні запомоги на випадок каліцтва, а їх родинам запомоги на випадок смерти. Робить це держава тому, що людина йде на війну в інтересах держави, йде обороняти державу свою.

Але коли людина не покликана до сповнення своїх державних обовязків, а лише виконує обовязки супроти себе самого й своєї родини, то тоді вона повинна турбуватися сама й про забезпечення себе та своєї родини на всякий нещасливий випадок.

Такою орґанізацією самодопомоги і є Український Народний Союз.

МОЛОКО В СТАРИННИХ ЧАСАХ.

(З твору Ю. Ліпперта „Історія Культури).

Примінення тваринного молока для людського ужитку належить порівнюючо до зовсім пізного часу і до невеликої частини людства. Переказ про вовчицю, що годувала своїм молоком основників Риму, повстав на грунті релігійного культу і не має нічого спільного з життям первісної доби. Зулуса можна з повним правом вважати за найкращого скотаря чорної раси, але він і досі не дуже далеко пішов в справі доєння худоби і зберігання молока. Він робив так: висмоктував молоко губами, а потім випускав з рота в посудину та переховував в шкіряних мішках. Кафр зовсім не вживає молока в свіжому стані і навіть сметани не любить; смачною для нього є лише квасна сироватка. Майже у всіх племен південної Африки панує звичай, що забороняє дорослим людям пити свіже молоко; тільки Готентот, який взагалі в справах прохарчунку нічим не обмежується, також і в дорослому віці пє ще свіже молоко.

Індія є відай тою країною, де споживання молока стало вже в давні часи загальним звичаєм. Тамошній браман є правдивим „молоканом" чи молокоїдом; він пє і хвалить парене солодке молоко кожної пори дня. Але це також є наслідок особливих відносин; браман живе виключно з добродійности побожних Гіндусів і працювати на ріллі не любить. Він воліє подаровану корову, ніж подароване поле, бо священна жерцева корова скрізь найде собі пашу і дає свому неробітному господареві молоко, а поле треба управляти в поті чола.

Коли в Европу стали заходити з Азії арійські кочівничі племена, то в деяких з них був звичай доїти кобил і користати з їхнього молока. Але це не було в них народнім харчовим засобом, а належало, подібно як квасна сироватка у Зулусів, до ласощів, приступних лише для багачів. Цей звичай сягав аж до Ливти. В Естонії оповідають нам, що в них було так багато меду, що його пили тільки бідні і холопи, король же й багачі ласкували й пили кобиляче молоко.

Численні народи в Америці, Австралії й на островах Тихого океану ніколи не споживали молока перед своїм знайомством з Европейцями, та й потім почасти і вагаючись перейняли від них цей звичай, а почасти ухиляючись від того. В американських племен, крім собак, взагалі не було ніякої иншої домашньої тварини, отже й про тваринне молоко в них не могло бути мови. В жителів тихо-океанських островів були собаки й безроги, а про короvяче молоко вони дізналися щойно в 18. століттю, як Анґлійці стали привозити туди рогату худобу, щоб поліпшити харчевий стан тубильців. Але привчити їх до годівлі худоби Анґлійці не змогли. Худоба множилася дуже успішно — але в напів дикому стані у високих горах. Брунатні володарі тих островів казали деколи полювати на тих коров і волів, як на дичину, щоб відтак продавати солене мясо европейцям.

Про уживання молока вони не хотіли знати, бо в їх розумінню це був огитний напиток. Вони глузували з Европейців та їхнього звичаю, а показуючи на своїх безрог, питали, чому білі, коли доять коров, не доять також і безрог і не пють і такого молока.

Віктор Ґіґо.

БИТВА ПІД ВАТЕРЛЬО.

(З французької мови переклав Іван Франко).

(9)

З усім тим анґлійська армія була більше хора. Скажені удари величезних шкадронів тих зелізних панцирів зі сталевими грудьми здавили анґлійську піхоту. Кілька людий довкола військового стяга значило місце, де був полк; майже ані один баталіон не мав команди крім одного капітана або одного поручника. Дивізія Альтена, вже й так ушкоджена коло Гай-Сента, була майже знищена. Невстрашимі Бельґійці з бриґади ван Клюза встелили своїми трупами поле здовж дороги з Нівеля. Не лишилося майже ніщо з тих голяндських ґренадієрів, які в р. 1811 у Еспанії в наших рядах билися з Веллінґтоном, а в р. 1815 в злуці з Анґлійцями воювали з Наполеоном. Страта в офіцерах була дуже значна. Льорд Оксбрідж, який учора дав поховати свою ногу, мав тепер розтріскане коліно. Коли з француського боку в тій боротьбі кирасієрів вибито з боєвих рядів Дельорда, Лерітієра, Кольберта, Днопа, Траверса та Блянкарда, то з анґлійського боку були ранені Альтен і Барн, убиті Делянсей, ван Мерен і Омптеда. Весь ґенеральний штаб Веллінґтона був здесяткований, і в тій кровавій рівновазі Анґлія дістала гіршу часть. Другий полк пішої ґвардії втратив 5 полковників, 4 капітанів і 3 хорунжих; перший баталіон 30-го полку піхоти втратив 24 офіцерів і 112 вояків; 79-ий полк гірняків мав 24 офіцерів ранених, 18 офіцерів убитих, 450 вояків убитих. Пропалі ганноверські гузари полку Комберленда та весь полк під командою полковника Гакке, що пізнійше був суджений і здеґрадований за те, що перед самою битвою покинув своє становище і втік у ліс Суань, розсіваючи пострах аж до Брукселі. Вози, гарматні ящики, фурґони з пакунками та з раненими, бачучи поступи Французів та їх наближенне до ліса, кинулися в розтіч у ліс. Голяндці під шаблями француської кавалерії кричали: „Алярм!" Від місцевости Вер-Куку (зелена зазуля) аж до Ґренендаеля, на просторі майже двох миль у напрямі до Брукселі, був тиск утікачів, як оповідають свідки живі ще й доси. Переполох був такий великий, що дійшов аж до князя Конде в Маліні і до Людвіка XVIII. в Ґандаві. Окрім слабої резерви розставленої ступнями за амбулянсом поміщеним у фармі Мон-Сен-Жан та бриґад Вівієна й Ванделяра, що стерегли лівого крила, Веллінґтон не мав їзди. Богато батерій лежало здемонтованих. Сі факти признає Сайборн, а Прінґль прибільшуючи нещастє твердить, що анґлійсько-голяндська армія зменшилася була до 34,000 людий. Зелізний князь не тратив спокою, але його уста поблідли. Австрійський комісар Венсан і еспанський комісар Алява, присутні в часі битви в анґлійськім ґенеральнім штабі, були певні, що князь програв. О пятій годині Веллінґтон добув годинник і понуро прошептав слова: „Бліхер, або ніч".

В тій самій хвили далека лінія баґнетів заблискотіла на височинах у стороні Фрішмонта. Се був зворот у тій ґіґантній драмі.

XI. Злий провідник Наполеона, добрий провідник Більова.

Відоме болюче розчарованнє Наполеона: він надіявся Ґруші, а прийшов Бліхер, смерть замісць життя. Призначеннє має такі зворотні точки: надієшся бути паном світа, і ось тобі острів св. Єлени!

Як би малий пастушок, що служив за провідника Більовови; поручникови Бліхера, порадив був йому йти лісом повисше Фрішмонта, а не долиною понизше Пляснуа, то історія XIX. в. може виглядала би зовсім инакше. Наполеон міг був виграти битву під Ватерльо. Кождою иншою дорогою крім одної понизше Пляснуа пруська армія була би зайшла в яр непрохідний для своєї артилерії і Більов не був би прибув на місце. „Година спізнення, — признав пруський ґенерал Муффлінґ, — і Бліхер не був би вже застав Веллінґтона на його становищи, битва була би програна".

Як бачимо, був сам час, аби явився Більов. І без того він запізнився дуже. Ночував у Діонле-Монті і вирушив досвіта. Але дороги були попсовані, його дивізії стрягли в болоті. Гарматні вози стрягли аж по оси. Надто треба було перейти через ріку Диль вузким мостом у Ваврі. Вулицю, що вела до моста, запалили Французи. Ящики та фурґони артилерії не могли пройти поміж два ряди горючих домів і мусіли ждати, поки погашено пожежу. Вже було полудне, а передня сторожа Більова ще не могла дійти до каплиці св. Лямберта.

Битва, розпочата перед двома годинами, мала скінчитися о четвертій, і Бліхер був би застав битву вже виграну Наполеоном.

По полудни цісар перший своєю люнетою доглянув на краю обрія щось таке, що звернуло на себе його увагу. Він сказав: „Бачу он там хмару, яка видається мені військом". Потім запитав князя Дальматії: „Пане Сульт, що бачиш там коло каплиці св. Лямберта?" Маршалок звернувши люнету в той бік відповів: „Чотири або пять тисяч людий, Ваше Величество. Певно Ґруші". Але темна лінія стояла недвижна під хмарним небом. Всі люнети ґенерального штабу почали вдивлятися в „хмару", яку побачив цісар. Дехто сказав: „Се військо на спочинку". Многі сказали: „Се дерева". І справді хмара не рушалася. Цісар вислав на розвіди до сеї темної точки дивізію легкої їзди Домона.

Більов так таки не рушався. Його передня сторожа була дуже слаба і не могла вдіяти нічого. Він мусів ждати на головну силу армії і мав наказ прилучитися до неї перед виступом на боєву лінію. Але о пятій годині Бліхер почувши про небезпеку Веллінґтона дав наказ Більову вдарити на Французів, і сказав ті памятні слова: „Треба відітхнути анґлійській армії".

Швидко по тім дивізії Льостіна, Гіллера, Ґакке та Рисселя розвинулися перед корпусом Льобау, кавалєрія князя Вільгельма Пруського виступила з париського ліса. Пляснуа запалено, а пруські кулі почали дощем падати аж до рядів ґвардії, що як резерва стояла за Наполеоном.

XII. Ґвардія.

Решта відома. Наступила третя армія, поле битви змінилося, 86 гармат загриміло раз по разу, перший полк Пірха надійшов зараз за Більовом, далі їзда Цітена під проводом самого Бліхера. Французів відкинено, Марконета виперто з площини Оена, Дірітта змушено уступити з Папельотта, відперто Донзельота й Кіота, на корпус Льобау ударено з боку. Нова битва з настаннем ночи впала на наші полки вже розбиті. Вся анґлійська лінія виступила зачіпно і рушила наперед у величезний пролом, зроблений у француській армії. Анґлійська стрільба й пруська стрільба допомогали одна одній. Знищенне, розбитте чола, розбиттє боків, і серед сего страшного погрому ґвардія виступила на боєву лінію.

Чуючи, що йде на смерть, вона закричала: „Най жиє цісар!" Історія не знає факту більше зворушливого, як ту смерть супроводжену окриками.

Небо було хмарне весь день. На раз у тій самій хвилі, о 8-ій годині вечером хмари на обрію розсунулися, і з по-за вязів понад гостинцем Нівелля проглянула величезна, понура заграва заходячого сонця. Таку заграву бачили під Австерліцом.

В тім виступі до бою кождий баталіон ґвардії був під командою ґенерала. Се були Фріян, Мішель, Руґе, Гарльс, Майє та Поре де Морван. Коли високі шапки ґренадієрів ґвардії з широкими бляхами та орлами показалися — симетричні, уставлені простолінійно, спокійні, горді серед сумерку сеї борби, ворог почув пошану для Франції. Здавалося, що 20 побід виступає на поле битви з розпростертими крилами, і ті, що мали в руках побіду, почули себе побідженими і відступили. Але Веллінґтон крикнув: „Стій, ґвардія, й ціляй просто!" Тоді червоний полк анґлійської ґвардії, що лежав за плотами, піднявся, хмара куль посипалася на трибарвну хоругов, що трепалася довкола наших орлів, усі кинулися на перед і почалася остання різня. Цісарська ґвардія чула серед сумерку, що армія відступає довкола неї, і починається широка порожнява розсипки, почула окрики: „Ратуйся, хто може!" замісць окриків „Най жиє цісар!" Та не вважаючи на втеку по-за нею вона йша і йшла на перед, чимраз більше нищена і вмираючи ступнево при кождім дальшім кроці. Не було в ній ані хитких, ані боязливих. Кождий вояк у тім полку був такий самий герой, як ґенерал. Ані один із них не жахнувся перед самовбійством.

Ней, майже непритомний, великий усею висотою добровільної смерти, наражував себе на всі удари в тій різанині. Пятого коня вбито під ним. Весь облитий потом, з горючими очима, з піною на устах, в розщепленім уніформі, маючи одну еполету до половини розтяту ударом шаблі якогось кінного ґвардійця, а бляху великого орла помняту кулями, кровавий, обризьканий болотом, величній, зі зломаною шпадою в руці він скрикнув: „Гляньте, як умирає маршалок Франції на полі битви!" Але дарма, він не вмер. Він був сам не свій з обурення і кинув питанне Друе д' Ерльонови: „Чи не хочеш дати вбити себе?" По серед усеї тої артилерії, що мордувала горстку людий, він кричав: „Чи-ж нема нічого для мене? О, я хотів би, аби всі анґлійські кулі влетіли в мій живіт!" Нещасний! Ти мусів дожити до француських куль.

(Конець буде)

ПІВРІЧНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Повідомляється отсим членів і прихильників Корпорації Українського Дому, що піврічні збори сеїж Корпорації відбудуться в суботу, дня 7-го серпня, о год. 7.30 вечером у власнім домі під ч. 160 Mercer St.

Обовязком кождого члена є прибути на сі збори, як рівнож кличемо і тих, котрі хотілиб почути як стоїть справа Українського Дому в Джерзи Сиґі, щоби прибули на сі збори, де почують звіти про всю дотеперішну діяльність і розвиток Корпорації Українського Дому. 182

Заряд Корпорації.

ЖІНКА Й ШКОЛА.

Українському жіноцтву взагалі, а американському зокрема не можна відмовити любови до рідного краю. Українці мають навіть таких жінок-героїв, які зі зброєю в руках боронили свого краю, і за нього клали своє життя. А щож Ольга Бесарабова? Хибаж вона не віддала свого життя в обороні чести свого народа?

В Америці кожда жінка, що родилась в краю, згадує зі сльозами своє убоге миле село, болїє над його долею і готова на найбільші офіри, щоби поліпшити його долю. Навіть наші діти, що родились в Америці і не виділи тої чудесної української землі, але чули про ню від сумуючих на чужині своїх родичів, люблять ту прекрасну далеку рідну батьківщину. Чому так? Для того, що зерна любови до Вітчини кладуться в душу людини ще в дитинстві любячою матірю; колиж рідна ненька не защепить своїй дитині любови, то пізнійше вже тяжко таке чувство збудити.

Українські жінки, якаж велика відповідальність лежить на вас! Будучність України, лиха чи добра, спочиває у ваших руках, бо молоде поколіннє, яке вас заступить, ви мусите виховати так, аби то були герої рідного краю.

Одначе вплив жіночий не обмежується дитинством людини, а продовжується в більшій чи меньшій мірі аж до самої могили. На місце матери приходить жінка і виступає як господиня, робітниця, чи як спільничка в ріжних галузях діяльности мущини, чи як самостійна громадянка.

Нові часи щораз більше вимагають від жінки такого знання й праці, які до сеї пори мав лиш мущина. Але одночасно в більшости держав законодавство і (що найгірше) публична опінія не перестають уважати її за якогось недолітка. Примір у Франції й в теперішні часи по кодексу Наполеона замужна жінка не може без дозволу мужа нічого купити, продати або дати в заклад.

Хтож буде боронити тих прав, які по справедливости мусять належати жінці, якщо вона хоче працювати з мущиною як рівна з рівним? То робить само жіноцтво своїм організованим рухом. Жіночий рух нині розвинуто у велику міжнародну силу, котра не лише впливає на законодавство, але й неупинно працює над життєвими питаннями, полученими з жіночою діяльністю. В маю с. р. відбувся в Парижі міжнародний жіночий конгрес, що розглядав такі справи: а) рівноправність умов праці для мущин і жінок, б) боротьба против кодексу Наполеона що до прав замужних жінок, в) становище жінки і дитини в державі, г) питаннє гігієни народин і смертности, ґ) проституція, д) політичне рівноправство.

Жіноцтво країн усього світа йде, мов одно велике військо, виборюючи для всіх жінок право, рівне з правом мущини, та усуваючи на жіночім шляху ті перешкоди до розвитку і праці, що покладено уже забутими звичаями старих часів.

Жіночий визвольний рух в міжнародньому розмірі прихильно ставиться також взагалі до визвольних змагань окремих націй. Може він бути дуже помічним і нам не лише, яко трибуна для розголошення наших національних справ, але і для допомоги нашим завданням оскільки то залежати-ме від інтернаціональної думки чи доброї волі окремих націй. Отже розвиток жіночих організацій та їх участь в міжнародних справах через жіночі конгреси є наша національна справа і наш обовязок.

Цей обовязок виповнює з великим успіхом краєва організація Союз Українок у Львові, а в Америці заснований перед роком Союз Українок в Америці. Про те, що се за організація та які її завдання, писано було в „Свободі" ч. 153 з 3-го липня с. р. Обидва ті Союзи працюють в повнім контакті, обєднані не лише точками статута, але і спільними завданнями.

У нас в Америці все ще богато є таких, що сміють звати себе Українцями, а не належать до жадної української організації. Річ ясна, що нам бракує зрозуміння взаємної сполуки власних інтересів з громадським співділанням, з тою правдивою народньою кооперацією, на котрій будується народній добробут і зростає політичне значіннє нації.

В час, коли після війни 1914—18 рр. національні питання заострилися і народи великі і малі голоснійше обзиваються за свої права; в час, коли несвідомість національна і недбальство є найстрашнійші вороги наші, бо за політичним знищенням тягнуть чужу господарку в захопленім краю і остаточне винародовленнє; в час, коли відвічні вороги розпоряджаються нашими землями і експльоатують не лише національні добра, але й наші культурні придбання, в такий час крайна пора подбати про збільшення і зміцнення народної організованости, аби стати господарями у власній хаті. Нам треба привикати до активної участи в громадських справах; треба вчитися карности, піддаючи свою особисту діяльність кермуванню більшости через заряджуючий центр (це є головна признака правдивого демократа). Лише таким шляхом навчимося розумітися на загально-народних справах, забудемо нашу тяжку болячку партійних непорозумінь, утворимо **„єдиний національний фронт"** і перестаючи захоплюватися чужими або другорядними справами, зближимось до головної цілі: своєї власної независимої батьківщини.

Українському жіноцтву треба ширше розглянутися що до своїх завдань, не обмежуючи їх лише хатніми буденними справами, особливо в Америці. Жінка — перш усего є мати, котра дає напрям цілій життєвій стежці дитини через перші кроки виховання в рідній хаті. Аби діти були від колиски українськими дітьми, то мати мусить бути свідомою Українкою, себто мусить не лише не цуратися рідної мови і звичаїв, але і **знати** про потреби свого краю, та щиро іти на допомогу йому і ділом і грошем.

Перша заповідь американської Українки мусить бути така: **Я є свідома українська громадянка.** Коли того не буде, то не довго забере часу, коли наші наступаючі покоління пропадуть безслідно у морі народів, віддавши нашу кров на збільшення і зміцнення інших. Треба сильно триматися свого, гуртуючись у національні організації: клюби, сестрицтва, гуртки січові, сокільські, театральні кружки і т. п.

Нехай кожда американська Українка іде поруч з мущинами у своїй організації і ще тягне мущин за собою до громадської праці. Тільки таких жінок любити і поважати-муть чоловіки, яко рівних собі товаришів. Нехай кожда Українка в Америці впишеться до місцевої жіночої організації або прямо до Союза Українок в Америці, якщо в місци нема ніякої жіночої організації. Тоді спільними силами високо піднесеться імя української жінки в Америці і в краю і межи иншими народами. Нам залежить, аби Українці не лишалися позаду инших народів, аби успішно вели свою господарку приватну і громадянську. Добре жие лише та громада, де згуртувалися діяльні господарі, а не ледачі, де працюють і батьки і діти.

Жіноча активна праця конечно потрібна і для економічного розвитку нашої нації. А що можна сказати про наше жіноцтво, особливо по селах? Чи вистарчає його освіти на те, аби господарські справи були поставлені на найвисший щебель сучасного технічного знання? Українська людність працює головно коло сільського господарства. Тому сільське господарство, його поступ і техніка мусять в найбільший мірі нас цікавити, яко націю; мусимо уважати за річ першої ваги для нас все, що відноситься до успіхів того господарства, а серед того всього найпотрібнійша є для нас сільсько-господарська освіта.

Від того часу, коли усі закутки земної кулі сполучено мовби в одну (економічно)-країну, коли залізниці на суші, кораблі на морях і океанах, літаки у воздусі і радіо через електрику допомагають інтересам народного господарства і приводять окремих народів до найбільшої конкуренції, переможцем в ній все буде той нарід, у якого висше стоїть освіта, особливо технічна.

Необхідно і нам бути пристосованими до сучасних вимог. Нині не можемо задоволитися тільки хатніми виробами, що майже всюди вже заникло, замінившись фабричними. Фабрики теж не перестають замінювати старі машини модернійшими, ліпшої конструкції. Коней заступають моторами паровими, електричними чи газовими. Також і в сільськім господарстві плуг заступає трактор, косі і серп жатка, ціп — молотілка. Нині не можна успішно господарити без знання того, що найвигіднійше сіяти, якими технічними засобами користуватись при роботі, та як найліпше використати здобутий продукт. Особливо цікавими мусять бути для господинь ті модерні винаходи, що сполучені з ріжними галузями жіночої праці, як от інкубатор (машина до вигрівання курий і т. д.), електричне доєннє коров, чи безліч ріжних машин для хатнього господарства, що збільшують продукцію, а скорочують час, як пр. мотор при машині до шиття. Для огородництва такі спарування ріжних рослин, які дають городовину надзвичайної якости і розмірів.

Освічена жінка на селі зуміє вибрати в господарстві те, що серед господарських новин буде для неї найкориснійше, що поможе їй зужиткувати плоди поля і города на дохідну хатню продукцію.

Деж того всього навчитися, як не в спеціяльній господарській школі, яка би виховувала освічених жінок-селянок.

Саме таку школу для сільських дівчат задумало збудувати жіноче громадянство в краю з Союзом Українок у Львові на чолі.

При сучасній економічній ситуації то не є легка справа. Але користь з такої школи остільки очевидна і потреба її така велика, що над перешкодами матеріяльними годі зупинятись. Ініціятори сеї справи переконані, що американські Українці дадуть свою допомогу щиро і охотно на таку ціль. І дійсно, тут в Америці нам лекше бачити і зрозуміти що то значить технічне знання, яку воно дає перевагу над працею старосвітських звичаєм.

Отже для українського жіноцтва в Америці є велике завдання під теперішню хвилю — постаратися про грошеву підтримку просвіти селянської жінки в краю.

Про вагу і потребу сеї школи Союз Українок в Америці постійно згадує в „Свободі" і вже взивав українське жіноцтво до збірок на сю ціль. До сего часу показалось одначе, що жіноцтво або не цікавиться такими справами, або просто легковажно до них відноситься, бо збірка іде дуже пиняво, а можу сказати, що за послідних півтора місяця зовсім занидiла.

Будова господарсько-промислової школи для сільських дівчат мусить здійснитися при допомозі американського українського жіноцтва. Таких шкіл здалобся більше, та на разі поставмо перші кроки в тім напрямку. Честь тим нашим жінкам, котрі докладуть зусиль, щоби вже ся перша ластівка могла засвідчити, що українська жінка і в Америці любить свій край та ясно розуміє його потреби.

Шліть свої жертви або на адресу Союза Українок в Америці: HELEN D. LOTOTSKY, Secretary, 87 VAN WAGENEN AVE., JERSEY CITY, N. J., або прямо до Перемишля на адресу: Українська Щадниця в Перемишлі, ч. книжки 20436.

ЖІНОЧА ШКОЛА КРОЮ І ШИТТЯ.

ВІДОЗВА ДО ГРОМАДЯН ВІЛЬНОЇ КРАЇНИ!

В Перемишлі на західних окраїнах Української Землі засновано перед 3-ма роками Філією Союза Українок **Жіночу Школу** крою і шиття, в якій здобувають собі практичне знання переважно сільські дівчата.

Про потребу й успіхи цеї школи засвідчать: велика фреквенція учениць (50) і заінтересовання широкого загалу громадянства.

Школа і бурса для учениць приміщені дотепер в комірнім. Не треба переконувати, як конечно для такої установи є власна домівка, щоб дати відповідне приміщення для самої школи як і для бурси, яка через брак власної домівки не могла в повні відповісти свому завданню.

Обовязок удержання заснованої школи взяло на себе місцеве жіноцтво без ніякої помочи зовні. Натомість купно власної домівки для школи це за великий тягар на тутешні відносини.

Тому звертаємось до Вас, наших Землячок в Новім Світі. Якщо уважаєте, що наша праця: практичне вишколення жінки і виховання в національнім дусі, та збереження перед винародовленням — є хосенна — то ми певні, що наші Сестри за океаном поможуть нам дальше повести хосенне наше діло, та причиняться щедрими жертвами до купна власної домівки для **Дівочої Бурси і Ремісничої Школи** в Перемишлі.

Жертви просимо слати на адресу:

Українська Щадниця в Перемишлі, ч. кн. 20.436.

За Виділ:
Теодора Дмуховська, голова;
Марія Савицька, писарка.
Філія Союза Українок в Перемишлі.

(Просимо о передрук в других українських часописах).

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

За що молиться російський мужик?

Така подія мала нібито статися в Росії і то недавно. Перед іконою в церкві молився мужик. Нараз мужик почув на свому рамени чиюсь руку. То стояв за ним большевицький комісар і поглядав на нього счудовано. — Скажи, товаришу, що ти тут робиш? молишся? — Так, таж бачите, що молюся. — А за кого молишся? Чи за нас? за совітський уряд? — Так, саме хотів помолитися за вас. — Ну так, так, добре, а певно таксамо давнійше молився ти за царя?— Так. — Коли ти маєш трохи розуму, то мусиш чейже зрозуміти, що то нiщо не помогло. Не помогли твої молитви, коли йде про царя. — А таки помогли, бо зник цар. — (Таку пригоду оповідають собі в Росії. Коли вона й не правдива, всетаки добре обдумана).

Мудра служниця.

— Заки спрятаєш тарілки — каже господиня до нової служниці — мусиш спитатися гостей, може ще хто хоче зупи.

— Добре, прошу пані.

Слідуючого дня, як Маринка мала спрятати тарілки, питається гостя:

— Пан може ще бажають зупи?

— Прошу дуже.

— Вже нема більше, — відповіла Маринка.

Вершок розсіяності.

Професорови Х. приключилася пригода, якою перевисшив самого себе. Було воно так: їхав кораблем, наслідком необережности впав у воду. Витягнули його на-пів живого. Професор у воді зовсім був забув, що вміє знаменито плавати.

Нема чого боятися.

Вломник до товариша: — Боже, та цеж мешкання боксерського чемпіона. Він нас зітре на порох!

— Не бійся зовсім! Він ніколи навіть пальцем не ворухне, поки йому на руку не покласти 100,000 долярів.

Шеф (до книговодця):— Отже що року дістанете шість тижнів відпустки.

— Шість тижнів?! А я чув лише про два тижні.

— Так, але мусите дочислити тих чотири тижні, коли то мене не буде в офісі.

В одній лондонській дівочій школі учениці мали написати задачу про Квекерів. Одна девятилітна дівчинка написала: „Квекери є дуже лагідні люде. Вони не воюють і ніколи не сваряться. Мій такто є квекер, мама ні".